

нейнити стъкла и нейнити огледала спомогнаха много да распостранятъ търговските сношения, за които тя прилично бы да бъде наречена царица на всити морета.

Также посредствомъ ръкодѣлната майстория нидерландските и нѣмските градища поставиха основыти на тѣхното търговско благодеинство. Тамъ, както врядомъ, съставенити дружина ся затичаха всяка за развитието на едно особено произведение, което храняще испървомъ промѣняваніята изъ вѣтрѣ, за да слѣе най-послѣ неговъ проливъ въ леглата на вѣнкашината търговія. По търговищата на Нидерландія, на които всити народи отъ Европа си имаха представител, не ся намираха само отъ оназъ проучти сукна, направени отъ тъкачиети на Гендъ, Брюгге, Ипернъ, Лилль, Кортрейкъ; нѣ тамъ имаше още и много стоки отъ Истокъ, и тѣй одвояваха важность-тѣ на една търговія, която бяше утеснена изедно отъ благополучното си географическо положение, отъ множество пажища за съобщеніе и отъ най-съвършената търговска слобода, что съществуваше тогасъ. Търговската майстория на Нѣмците послѣдва сѫщій вървежъ, и спорядъ истиити причини както оназъ на Нидерландците: съвсѣмъ вѫтрешната до врѣмято на кръстоносците, тя започна тогасъ да ся наряжда добре за изнасяніята; градските общини ся сдружиха и искараха на свѣтъ оназъ съвързванія, отъ които най-голѣмото прослави прѣкорното имѧ *ханзе* съ което тия бѣха познаты.

Градовети отъ Балтиско море, на които глава бяше Любекъ, направиха, около срѣдата на XIII^и вѣкъ, вѣзеля на тоязъ съвързъ, отъ който не закъсняха да приематъ дѣлъ Хамбургъ и Бременъ, и да ся присъединятъ още седемдесетъ до осемдесетъ други градища. „Отъ начялото до края, казва списателъ на *История за търговията на всити народи*, съвързъ-тѣ имаше за предметъ търговията и най-паче вѣнкашината търговія, нейното покровителство и нейното развитие, одържаніето на придобитъти вѣке привилегии и придобиваніето на нови привилегии. За това дѣло, градовети ся задължаваха да си спомагатъ взаимно единъ на другъ по сухо и по море; да закрилятъ съборно всяко членъ, който щяше бѫде докаченъ, и си заздравяваха единъ равникъ и общъ силъ за слобода и за придобитъ правдини. Друга една работа на съвърза бяше самовластіето въ всичките припирни между неговити членове, за да прѣварятъ всяко посрѣдничество отъ нѣкоя чужда сила, и да закрьлятъ градското управление тѣй както и властъ-тѣ на сѫщій съвързъ въ неотстѫпнити молби. Търговското владичество, помыслъ на това сдружаваніе, имаше за сявашенъ театръ съверо-истокъ на Европа; ханзето присвои съ постоянство да прѣкупува всичките вѣнкашини търговія отъ Царщини на тая страна; то опыта, нѣ само да разслаби у жителете всичките търговія и всичкото мореплавеніе; нѣ още и да затвори пристѫпваніето на Балтиско